

Υπόθεση C-212/06

**Gouvernement de la Communauté française
και
Gouvernement wallon
κατά
Gouvernement flamand**

[αίτηση του Cour d'arbitrage, νυν Cour constitutionnelle
(Βέλγιο), για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Σύστημα ασφαλίσεως περιθάλψεως το οποίο θεσπίσθηκε από μια
ομόσπονδη οντότητα κράτους μέλους — Αποκλεισμός των προσώπων
τα οποία κατοικούν σε τμήμα της εθνικής επικράτειας διαφορετικό από
αυτό που υπάγεται στην αρμοδιότητα της εν λόγω ομόσπονδης οντότητας
— Άρθρα 18 ΕΚ, 39 ΕΚ και 43 ΕΚ — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston της 28ης Ιουνίου 2007 I - 1687

Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 1ης Απριλίου 2008 I - 1730

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων — Κοινοτική νομοθεσία — Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής
(Κανονισμός 1408/71 του Συμβουλίου, άρθρο 4)*

2. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Όρια — Αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις
(Άρθρα 17 ΕΚ, 18 ΕΚ και 234 ΕΚ)
3. Κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων — Αρμοδιότητα των ομόσπονδων οντοτήτων κράτους μέλους για τη διαρρύθμιση των συστημάτων τους της κοινωνικής ασφάλισης — Όρια
(Άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ)
4. Κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων — Αρμοδιότητα των ομόσπονδων οντοτήτων κράτους μέλους για τη διαρρύθμιση των συστημάτων τους της κοινωνικής ασφάλισης — Όρια
(Άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ)

1. Παροχές χορηγούμενες βάσει συστήματος ασφαλίσεως περιθάλψεως, το οποίο γεννά δικαίωμα, αντικειμενικώς και βάσει καταστάσεως προσδιοριζόμενης νομοθετικώς, αναλήψεως από ένα ταμείο ασφαλίσεως περιθάλψεως των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε για παροχές μη ιατρικής βοήθειας και μη ιατρικών υπηρεσιών κάθε πρόσωπο το οποίο έχει περιορισμένη αυτονομία λόγω σοβαρής και παρατεταμένης αναπηρίας, εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71.

Εξάλλου, ένα τέτοιο σύστημα ασφαλίσεως περιθάλψεως το οποίο διέπεται από διατάξεις του εθνικού δικαίου που τυγχάνουν εφαρμογής σε τμήμα μόνον του εδάφους κράτους μέλους δεν μπορεί να αποκλεισθεί από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, εφόσον χρηματοδοτείται, τουλάχιστον εν μέρει, από εισφορές τις οποίες καταβάλλουν οι ασφαλισμένοι και δεν μνημονεύεται στο τμήμα ΙΙΙ του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού αυτού.

(βλ. σκέψεις 19-23, διατακτ. 1)

Συγκεκριμένα, παροχές που αποσκοπούν στη βελτίωση της καταστάσεως της υγείας και της ζωής των μη αυτοεξυπηρετούμενων ατόμων έχουν κατ' ουσίαν ως αντικείμενο τη συμπλήρωση των παροχών ασφαλίσεως ασθενείας και πρέπει, ως εκ τούτου, να θεωρούνται ως «παροχές ασθενείας» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού.

2. Το κοινοτικό δίκαιο δεν μπορεί να τυγχάνει εφαρμογής σε αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις. Στο ως άνω συμπέρασμα δεν είναι δυνατό να αντιταχθεί η αρχή της ιθαγενείας της Ενώσεως του άρθρου 17 ΕΚ, στην οποία συμπεριλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, κατά το άρθρο 18 ΕΚ, το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ενώσεως να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών

μελών. Συγκεκριμένα, η ιθαγένεια της Ενώσεως δεν σκοπεί στην επέκταση του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης επί εσωτερικών καταστάσεων που δεν έχουν κανένα σύνδεσμο με το κοινοτικό δίκαιο. Ωστόσο, η ερμηνεία διατάξεων του κοινοτικού δικαίου θα μπορούσε ενδεχομένως να είναι χρήσιμη στο εθνικό δικαστήριο, επίσης υπό το πρίσμα καταστάσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται ως αμιγώς εσωτερικές, και ιδίως στην περίπτωση που το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους θα επέβαλλε να αναγνωρισθούν σε κάθε ημεδαπό τα ίδια δικαιώματα με εκείνα τα οποία υπήκοος άλλου κράτους μέλους ευρισκόμενος σε συγκρίσιμη, κατά το εν λόγω δικαστήριο, κατάσταση αρύεται από το κοινοτικό δίκαιο.

(βλ. σκέψεις 38-40)

3. Τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν ρύθμιση μιας ομόσπονδης οντότητας κράτους μέλους, όπως αυτή που διέπει μια ασφάλιση περιθάλψεως, η οποία περιορίζει την υπαγωγή σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και το ευεργέτημα των προβλεπόμενων από το σύστημα αυτό παροχών στα πρόσωπα τα οποία είτε κατοικούν στη γεωγραφική περιοχή που υπάγεται στην αρμοδιότητα της εν λόγω ομόσπονδης οντότητας είτε ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα στην ίδια γεωγραφική περιοχή ενώ

κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, κατά το μέτρο που ένας τέτοιος περιορισμός θίγει υπηκόους άλλων κρατών μελών ή ημεδαπούς που έκαναν χρήση του δικαιώματός τους της ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Συγκεκριμένα, τα εν λόγω άρθρα της Συνθήκης απαγορεύουν κάθε εθνικό μέτρο το οποίο, ακόμη και αν εφαρμόζεται χωρίς διακρίσεις λόγω ιθαγενείας, δύναται να θίξει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την άσκηση, από τους κοινοτικούς υπηκόους, των θεμελιωδών ελευθεριών που κατοχυρώνει η Συνθήκη. Πάντως, για να μπορεί ένα μέτρο να χαρακτηριστεί ως μέτρο που περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία, δεν χρειάζεται το μέτρο αυτό να στηρίζεται στην ιθαγένεια των ενδιαφερομένων ούτε καν να έχει ως αποτέλεσμα το να ευνοεί το σύνολο των ημεδαπών εργαζομένων ή να περιάγει σε δυσμενή θέση αποκλειστικά και μόνο τους υπηκόους των άλλων κρατών μελών χωρίς να θίγει τους ημεδαπούς εργαζομένους. Αρκεί το εισάγον ευμενή μεταχείριση μέτρο να ευνοεί ορισμένες κατηγορίες προσώπων που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα στο εν λόγω κράτος μέλος.

Επιπλέον, τα άρθρα της Συνθήκης σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των

υπηρεσιών και των κεφαλαίων συνιστούν θεμελιώδεις διατάξεις της Κοινότητας και κάθε εμπόδιο στην ελευθερία αυτή, έστω και επουσιώδες, απαγορεύεται.

(βλ. σκέψεις 45, 50, 52, 60, διατακτ. 2)

4. Τα άρθρα 39 ΕΚ και 43 ΕΚ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν ρύθμιση μιας ομόσπονδης οντότητας κράτους μέλους περιορίζουσα την

υπαγωγή σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και το ευεργέτημα των προβλεπόμενων από το σύστημα αυτό παροχών αποκλειστικά και μόνο στα πρόσωπα τα οποία κατοικούν στη γεωγραφική περιοχή της εν λόγω ομόσπονδης οντότητας, κατά το μέτρο που ένας τέτοιος περιορισμός θίγει υπηκόους άλλων κρατών μελών που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα στη γεωγραφική περιοχή της εν λόγω ομόσπονδης οντότητας ή ημεδαπούς που έκαναν χρήση του δικαιώματός τους της ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(βλ. σκέψη 63, διατακτ. 3)